

Příprava Krušnohorského tunelu v mezinárodním kontextu

20.11.2024 - | PROTEXT

Jak se připravuje Krušnohorský tunel v mezinárodním kontextu a s jeho významem vás ve středu 20. listopadu 2024 seznámí Karel Vančura z Oddělení mezinárodních projektů Správy železnic a Jan Dvořák, SS VRT (úsek příprava oblast sever, odd. mezinárodních staveb). Přenos z Informačního centra vysokorychlostních tratí na ústeckém hlavním nádraží můžete sledovat od 15:30.

Transevropská dopravní síť TEN-T a význam Krušnohorského tunelu pro železniční spojení „Via Vindobona“

Transevropská dopravní síť TEN-T (Trans-European Transport Network) je klíčový evropský projekt, jehož cílem je vybudovat a modernizovat dopravní infrastrukturu napříč celou Evropskou unií. Tato síť propojuje jednotlivé státy EU prostřednictvím moderních železničních, silničních, námořních a leteckých spojení. Důraz je kladen na vytvoření jednotného, propojeného a efektivního dopravního systému, který přispěje k posílení evropské integrace, zrychlení přepravy, snížení dopravních nákladů a zvýšení bezpečnosti na dopravních trasách. Jeden z klíčových projektů, který do této vize zapadá, je Krušnohorský tunel, plánovaný železniční tunel na hranici mezi Českou republikou a Německem. Společný projekt, připravovaný od počátku manažery železniční infrastruktury, tedy Správou železnic v ČR a DbInfraGO v Německu, se po zásluze dostal na seznam projektů, které EU spolufinancuje prostřednictvím svých finančních mechanismů.

Transevropská dopravní síť TEN-T: Struktura a cíle

TEN-T je strukturovaná do tří hlavních úrovní. Základní síť zahrnuje strategické koridory, které mají být dokončeny do roku 2030. Tyto koridory propojují klíčová evropská města a logistické uzly a tvoří páteř celé dopravní sítě. Rozšířená síť by měla být hotova do roku 2040 a plošná síť je širší a pokrývá regionální spojení, která doplňují hlavní trasy a mají být dokončena do roku 2050.

Je potřeba zdůraznit, že TEN-T je z právního hlediska "nařízením" a naplnění jeho cílů je tak pro členské státy EU závazné. Rozvoj sítě TEN-T je spolufinancován Evropskou unií společně s členskými státy. Dopravní infrastruktura skrze ni může být rychleji modernizována a platí to i pro ČR, která se nachází ve středu Evropy, což se z tohoto pohledu jeví jako výhoda.

V souvislosti aktuální geopolitickou situací v Evropě Komise aktualizovala Nařízení TEN-T a Evropský parlament jej v r. 2024 schválil. Tato aktualizace Nařízení TEN-T je pro Českou republiku zcela zásadní. Nová verze TEN-T (Regulation 2024/1679 ze dne 13. června 2024) totiž zahrnuje celou řadu strategických dopravních staveb v ČR, na něž tak můžeme v budoucnu čerpat finanční prostředky z unijních fondů, mimo jiné na budování vysokorychlostní železniční sítě. Lze využít evropské fondy, jako je Nástroj pro propojení Evropy (CEF, Connecting Europe Facility), který financuje (vypisuje jednotlivé „výzvy“) významné infrastrukturní projekty. Tyto projekty jsou podpořeny rovněž iniciativou na zelenou transformaci dopravy, což odpovídá cílům EU pro snížení emisí skleníkových plynů. Celkově je TEN-T zaměřena na zlepšení efektivity a udržitelnosti dopravy a na podporu přechodu na ekologické způsoby přepravy, včetně železniční dopravy a elektromobility.

Krušnohorský tunel jako součást koridoru „Via Vindobona“, význam pro Evropu

Název „Via Vindobona“ vychází z historické spojnice mezi Berlínem, Prahou a Vídní a přináší ambici zajistit moderní, rychlou a ekologickou železniční přepravu mezi těmito městy. Krušnohorský tunel, který má délku téměř 30 kilometrů, bude procházet Krušnými horami, které tvoří přirozenou hranici mezi Českou republikou a Německem. Bude patřit k nejdelším železničním tunelům v Evropě a jeho význam spočívá ve zlepšení přepravní kapacity a zkrácení doby cestování zejména mezi severem a jihem střední Evropy. Očekává se, že po jeho dokončení bude možné výrazně snížit čas potřebný k přepravě mezi Berlínem, Prahou a Vídní, což má zásadní přínos nejen pro osobní, ale i pro nákladní dopravu.

Trasa „Via Vindobona“ má strategický význam pro EU, protože posiluje evropskou konkurenceschopnost na globálním trhu a umožňuje efektivnější propojení s dalšími koridory TEN-T. Kromě ekonomických výhod a posílení vnitřní integrace přispívá tento projekt k posílení energetické bezpečnosti Evropy tím, že snižuje závislost na fosilních palivech a podporuje udržitelnou dopravu.

Význam Krušnohorského tunelu pro Českou republiku

Ekonomický rozvoj: Zrychlení a zlepšení dopravního spojení s Německem a Rakouskem může výrazně přispět k ekonomickému růstu v Česku. Moderní infrastruktura usnadní pohyb pracovních sil, zboží a služeb, což přispěje k posílení konkurenceschopnosti českých regionů a průmyslu.

Ekologická výhoda: Krušnohorský tunel a železniční spojení „Via Vindobona“ představují ekologicky šetrnou alternativu k silniční dopravě. Přejedání části přepravy zboží a osob na železnici sníží dopravní zátěž na silnicích a pomůže k redukci emisí skleníkových plynů.

Zkrácení cestovní doby: Díky tunelu se sníží čas přepravy mezi českými a německými městy. Například cesta mezi Prahou a Drážďany se může zkrátit na méně než jednu hodinu, což zlepší dostupnost pracovních a vzdělávacích příležitostí pro občany ČR.

Posílení turistického ruchu: Lepší dopravní spojení s významnými turistickými destinacemi v Německu a Rakousku může přispět k růstu turistického ruchu v České republice. Krušnohorský tunel se tak stane katalyzátorem pro rozvoj cestovního ruchu a nabídne snadnější přístup do regionů, jako je Krušnohoří či České středohoří.

Proces sjednávání mezistátní smlouvy mezi ČR a SRN

Jako u každé liniové stavby, i příprava Krušnohorského tunelu musela v minulosti vycházet ze zásad Politiky územního rozvoje ČR (PÚR ČR), musí respektovat Zásady územního rozvoje Ústeckého kraje (schváleny v červenci 2024) a další zákonem dané a řekněme standardní požadavky ze strany orgánů ochrany přírody, jejichž popis by v souvislosti s novým Stavebním zákonem (2024) vydal na samostatný článek.

Samostatným legislativním oříškem, který řeší vlastní povolení stavby přeshraničního tunelu, je schvalování stavby na území České republiky, která je postavena podle evropských a německých technických předpisů. Do řešení této problematiky byli od r. 2019 zapojeni zástupci německého Spolkového ministerstva pro dopravu a digitalizaci, jeho český protějšek a další dotčená ministerstva (MMR ČR, MV ČR, MZ ČR, MZV ČR, Spolkové ministerstvo spravedlnosti, zahraničí i vnitro) a zároveň bylo třeba jednat i s ministerstvem vnitra na úrovni zemské (v Sasku), jehož kompetence se dotýkají schválení bezpečnosti při kolaudaci stavby i následně při budoucím provozování tunelu a případných zásahů, pokud by došlo k mimořádné události, vyžadující zásah složek civilní ochrany (SRN) nebo integrovaného záchranného systému (ČR).

Po obsahové stránce je mezistátní smlouva připravena, a projektoví manažeři na české i německé

straně s napětím očekávají, zda se podaří do konce r. 2025 projít celý legislativní proces v obou státech, končící ratifikací oběma parlamenty a podpisem smlouvy. Mezistátní smlouva (tzv. prezidentská) má platnost zákona a definuje legislativní mantinely tam, kde stávající zákon nedostačuje. Cílem stavebníků je získat v obou státech přibližně ve stejný časový okamžik stavební povolení ke stavbě Krušnohorského tunelu, a proto postupují a budou postupovat po celou dobu koordinovaně.

Správa železnic se výstavbou vysokorychlostních tratí snaží naplňovat koncept rychlých spojení, vytvořený Ministerstvem dopravy České republiky v souladu s dopravní sektorovou strategií, kterou schválila vláda ČR (tzv. Dopravní politika ČR pro období 2021-2027).

Stavba přeshraničního tunelu je v tomto ohledu u nás bezprecedentní událostí v mnoha ohledech a rozhodně to není cesta prošlapaná. Transevropská dopravní síť TEN-T představuje ambiciózní projekt, který má za cíl vytvořit moderní, efektivní a udržitelnou dopravní infrastrukturu propojující Evropu, např. od Hamburku po Athény nebo Istanbul.

Krušnohorský tunel bude společným příspěvkem České republiky a Německa k propojení této celoevropské železniční sítě, a již dnes bývá označován za příkladný projekt EU spolupráce na síti TEN-T. Význam Krušnohorského tunelu přesahuje hranice České republiky a má zásadní dopady pro dopravu v celé střední Evropě.

<https://www.ceskenoviny.cz/tiskove/zpravy/zive-priprava-krusnohorskeho-tunelu-v-mezinarodnim-kontextu/2596167>